

สรุปสาระสำคัญ

การสัมมนาเส้นทางสู่ความเข้มแข็งการเมืองภาคพลเมือง
วันศุกร์ที่ 21 มีนาคม 2551
ณ ห้องประชุมอาคารพิทยพัฒน์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เมื่อวันศุกร์ที่ 21 มีนาคม 2551 สถาบันพระปกเกล้าร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้จัดสัมมนา “เส้นทางสู่ความเข้มแข็ง การเมืองภาคพลเมือง” ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีผู้แทนองค์กรชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และภาควิชาการ เข้าร่วมประมาณ 350 คน โดยมีนายมีชัย ฤชุพันธ์ อดีตประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นประธานในพิธีเปิดและแสดงปาฐกถา นำหัวข้อ “การเมืองภาคพลเมือง” และมีการเสวนา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ในหัวข้อ “สภาพพัฒนาการเมืองและสภาองค์กรชุมชนกับการพัฒนาการเมืองไทย”

นายมีชัย ฤชุพันธ์ กล่าวว่า ประชาชนเริ่มล้ากับการเมืองแบบเลือกตั้ง จึงหันมาสนใจการเมืองภาคพลเมืองมากขึ้น เราไม่ควรปล่อยให้การเมืองภาคพลเมืองเป็นไปตามยถากรรมเพราะจะทำให้การเมืองไทยไม่มีอนาคต ซึ่งในเรื่องของ พ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชน นั้น เป็นกฎหมายที่เริ่มจากชาวบ้านและร่วมกันผลักดันจนสำเร็จ ซึ่งต่างจากกฎหมายอื่นๆ ที่ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานรัฐเสนอเอง เพราะต้องการที่จะเพิ่มอำนาจให้กับตนเอง หรือไม่บางฉบับได้นำเสนอโดยประชาชนแต่เป็นกลุ่มธุรกิจ ในส่วนที่เป็นการเสนอโดยชาวบ้านหน่วยงานรัฐก็เข้ามาจัดการต่อจนทำให้เสียเจตนาเริ่มต้นดั้งเดิมไป ดังนั้นในเมื่อ พ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชนเป็นเรื่องที่ชาวบ้านทำมาตั้งแต่เริ่มต้น จึงมีเรื่องที่ต้องระวัง 4 ประการ ได้แก่ 1) ต้องไม่ไปเป็นฐานคะแนนเสียงทางการเมืองทุกระดับ 2) ต้องไม่ยอมเป็นบันไดทางการเมืองให้กับบุคคลใด 3) สภาองค์กรชุมชนเป็นสภาที่พูดคุยถึงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น จึงต้องไม่เอนเอียง ความเป็นกลางทางการเมืองมากที่สุด ประการสุดท้ายเมื่อมีสภาองค์กรชุมชนแล้ว อย่าใช้เพียงแค่เวทีสภาองค์กรชุมชนจนลืมนโยบายและพัฒนาองค์กรชุมชนที่เป็นฐานรากที่สำคัญของชุมชนและเป็นฐานที่มาของสภาองค์กรชุมชนโดยตรง

นายไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม อดีตรองนายกรัฐมนตรีและอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้ความเห็นว่า การเมืองเป็นเรื่องของชีวิต เป็นเรื่องของทุกคน จึงต้องมีการใช้อำนาจเข้าไปจัดการ แต่อำนาจจะต้องมีฐานมาจากความต้องการของทุกคน ซึ่งจะจัดการได้ดี ประชาชนจะต้องเป็นผู้จัดการร่วมกัน ดังนั้นการพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง จึงเป็นเรื่องของประชาชน ที่จะเข้ามาร่วมกันจัดการทุกระดับ โดยเริ่มตั้งแต่จุดย่อยคือชุมชน เป็นหน้าที่ของคนในชุมชน ซึ่งอาจจะไม่ต้องอาศัยอำนาจทางกฎหมายเพราะมีการจัดการโดยชุมชนตามธรรมชาติอยู่แล้วสามารถขยายผลให้ดีขึ้นต่อไป เพื่อเป็นฐานที่สำคัญของการเมืองระดับอื่นๆ

รองศาสตราจารย์นรนิติ เศรษฐบุตร ประธานสภาพัฒนาการเมือง กล่าวว่า ในอดีตที่ผ่านมาผู้นำทางการเมืองจะมาจากข้าราชการ หรือผู้นำที่มียศตำแหน่งทางสังคมเท่านั้นที่เป็นผู้จัดการทางการเมือง แต่ปัจจุบันการเมืองเริ่มหันกลับมาเริ่มจากล่างขึ้นสู่บน ประชาชนจะต้องเป็นผู้จัดการและตัดสินใจทางการเมือง เพราะจะทำให้เป็นการเมืองที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคประชาชน

ในขณะที่ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า ให้ข้อคิดเห็นว่าการเมืองเป็นการแข่งขันเข้าสู่อำนาจ เพื่อใช้อำนาจทางการเมืองไปจัดสรรผลประโยชน์และทรัพยากร โดยแบ่งการเมืองออกเป็น 3 ยุค คือ ยุคไพร่ฟ้า ช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองที่ประชาชนเป็นแต่เพียงผู้รับผลจากการตัดสินใจของผู้ปกครอง ยุคราษฎร เป็นยุคที่เป็นการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ ประชาชนมีส่วนร่วมแค่เพียงเลือกผู้แทนเท่านั้นและยุคพลเมือง ปี 2540 ถึงปัจจุบัน เป็นยุคที่ประชาชนจะต้องทำหน้าที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศหรือมีการตัดสินใจโดยประชาชน ซึ่งกฎหมายทั้ง 2 ฉบับนี้จะเป็พื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาทางการเมืองภาคพลเมือง

ในช่วงบ่าย ได้มีการอภิปราย หัวข้อ “การขับเคลื่อนสภาพัฒนาการเมืองและสภาองค์กรชุมชน” โดยมีผู้ร่วมอภิปรายได้แก่ นายชาติชาย เหลืองเจริญ ผู้แทนจากพื้นที่รูปธรรมสภาองค์กรชุมชน นายไมตรี จงไกรจักร เครือข่ายปฏิรูปสังคมและการเมือง นายสมาน พุแสน กรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมืองจังหวัดลำปาง และนางมุกดา อินตะสาร อดีตสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมีการแสดงความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมเวทีอย่างกว้างขวาง

อนึ่ง ในช่วงท้ายได้มีการบันทึกความร่วมมือระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กับ สถาบันพระปกเกล้า ในการร่วมกันดำเนินการเพื่อให้เกิดระบบข้อมูล การพัฒนาองค์ความรู้ การเผยแพร่ความรู้ เพื่อพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีนายวิชล มนัสเอื้อศิริ กรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กับ ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า ลงนามในบันทึกความร่วมมือ ดังกล่าว.

